

Vergaderjaar 2007–2008

25 883

Arbeidsomstandigheden

Nr. 133

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 juni 2008

Hierbij bied ik u het Jaarverslag van de Arbeidsinspectie over 2007 aan.¹

Hoofdstuk 1 van het jaarverslag geeft een totaalbeeld van de prestaties en resultaten van de Arbeidsinspectie. Dit hoofdstuk bevat ook een aantal kerncijfers. De andere hoofdstukken geven per taakveld (arbeidsomstandigheden, arbeidsmarktfraude en major hazard control) een wat uitvoeriger beeld van de waargenomen ontwikkelingen en de wijze waarop de AI daar op heeft ingespeeld, of nog zal inspelen. In de bijlagen staat de meer algemene informatie over taak en positie van de Arbeidsinspectie. Er is voor gekozen compact en tegelijkertijd informatief te rapporteren. Uitvoeriger informatie over resultaten van inspectieprojecten en jaarcijfers staan vermeld op de internetsite van de Arbeidsinspectie: www.arbeidsinspectie.nl. Door deze opbouw kan worden ingespeeld op de informatiebehoefte van de verschillende doelgroepen in de samenleving over het werk en de resultaten van de Arbeidsinspectie. Belangrijke inhoudelijke bevindingen, die in het Jaarverslag aan de orde komen zijn:

Algemeen

De Arbeidsinspectie voerde in 2007 in totaal 36 621 inspecties en onderzoeken uit. Dat is iets minder dan in 2006 (38 040), mede omdat het aantal inspecteurs (465 fte) door niet voorziene uitstroom lager was dan in 2006 (491). In 2008 komen er als invulling van het amendement Spekman bij de SZW begroting van 2008 in totaal 24 inspecteurs voor bestrijding van arbeidsmarktfraude bij.

Arbeidsomstandigheden en werk- en rusttijden

De Arbeidsinspectie treft op het terrein van de arbeidsomstandigheden bij 55% van de inspecties overtredingen aan. Dit percentage ligt al enkele jaren ongeveer op het zelfde niveau.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

In 2007 zijn 32 inspectieprojecten op arbogebied in diverse sectoren en bedrijfstakken uitgevoerd, waarbij in totaal 16 972 inspecties plaatsvonden. Inclusief arbeidsvoorwaardenonderzoeken (2607) waren er 19 569 inspecties.

Als er van wordt uitgegaan dat er op de langere termijn gezien sprake is van minder arbeidsongevallen en verbeterde arbeidsomstandigheden in Nederland¹, onderstreept het handhavingscijfer de verscherpte focus van de Arbeidsinspectie op de sectoren en bedrijven met hoge risico's en te lage naleving.

Het opstellen van arbocatalogi, waarin sociale partners zelf invulling geven aan wettelijke doelvoorschriften, komt inmiddels op gang: in 2007 zijn er 6 aangeboden voor toetsing door de Arbeidsinspectie. Daarvan zijn er 3 goedgekeurd. De andere 3 waren rond de jaarwisseling nog in procedure, waarvan er 2 na commentaar van de Arbeidsinspectie worden aangepast. Ook zijn er signalen dat men in veel sectoren een arbocatalogus voorbereidt.

Door sociale partners wordt naar aanleiding van inspectieprojecten doorgaans positief en constructief gereageerd met eigen initiatieven om verbeteringen te stimuleren. Nog lang niet altijd werken deze initiatieven ook door naar de arbeidsomstandigheden op de werkvloer. Er ligt nog een uitdaging voor sociale partners om te zorgen dat dit wel gebeurt. Maar ook inspecties blijven nodig om de inspanningen van sociale partners te ondersteunen.

De Arbeidsinspectie heeft de per 1-1-2007 herziene Arbowet geïmplementeerd in het toezicht en de handhavingaanpak. Daarbij zijn vernieuwingen doorgevoerd in de sectoraanpak – waarvan het uitbrengen van inmiddels 20 arbobranchebrochure het meest zichtbare element is – en het Nieuwe Inspecteren, dat in 2007 in 3 pilots is uitgevoerd, waarvoor alle inspecteurs een aanvullende opleiding hebben gehad en dat in 2008 over de volle breedte wordt ingezet.

Ook de aangepaste – van ruimere normen voorziene – Arbeidstijdenwet is in de handhavingaanpak opgenomen. Deze vernieuwing heeft mede geleid tot een vermindering van het aantal geconstateerde overtredingen en opgelegde bestuurlijke boetes.

In 2007 heeft naar aanleiding van ernstige ongevallen met Polen ook een eerste verkenning plaatsgevonden naar de arbeidsomstandigheden van buitenlanders in Nederlandse bedrijven. Daaruit kon vooralsnog geen verschil worden geconcludeerd tussen de omstandigheden waaronder Nederlandse werknemers hun werk moeten doen en buitenlandse werknemers. Dit thema blijft echter ook de komende tijd de aandacht houden van de Arbeidsinspectie.

Arbeidsmarktfraude

In 2007 trof de Arbeidsinspectie in 18% van het (in totaal 10.931) aantal geïnspecteerde bedrijven overtredingen aan op het gebied van illegale tewerkstelling. Dat is minder dan in 2006 (23%). Dat heeft te maken met het vrij verkeer van de zogenoemde MOE-landers (o.a. Polen) per 1 mei 2007. Maar ook de interventies van de Arbeidsinspectie en het preventief effect van de hoge boetes leiden tot een verbeterde naleving in de risicosectoren. Een sector als de Landbouw, die jarenlang op dit terrein als zeer problematisch werd gezien, is met een overtredingenpercentage van 13% duidelijk onder het gemiddelde terecht gekomen.

Uit de eerste ervaringen is gebleken dat de handhaving van de WML arbeidsintensiever is dan het toezicht op de naleving van de Wav. Het aantal inspecteurs voor handhaving van de Wav/WML wordt in 2008 met 24 uitgebreid. Daarnaast zal de Arbeidsinspectie in 2008 extra WML controles uitvoeren, specifiek gericht op de MOE-landers. Dan zal blijken of deze gerichte controles meer resultaat opleveren dan de gecombi-

¹ Arbobalans 2006 (uitgebracht door SZW op 26 november 2007).

neerde Wav/WML-controles. Zonodig past de Arbeidsinspectie haar controlemethodiek aan.

De al eerder in gang gezette stijging van het aantal bezwaarschriften zette zich in 2007 met 1759 en 843 hoger beroepen tegen opgelegde boetes door (2006: 1697 bezwaarschriften en 299 beroepen). Dit deed zich vooral voor bij de Wet arbeid vreemdelingen (Wav). De forse bestuurlijke boetes voor overtreding van de Wav die sinds enkele jaren gelden, lijken een voornamelijk oorzaak voor deze stijging, die structureel van karakter lijkt. De inzet van extra juristen voor de behandeling van deze bezwaren en beroepen heeft inmiddels het nodige effect. In 2008 is de werkvoorraad bijna gehalveerd. Extra inspanning om de bezwaren en beroepen binnen redelijke termijnen te kunnen afhandelen blijft echter nodig. Daarom heb ik onlangs besloten om het aantal medewerkers voor het afhandelen van bezwaren en beroepen met 15 uit te breiden.

Major hazards

Op het terrein van het voorkomen van zware ongevallen (major hazard control) zijn 30 incidenten in de chemische industrie gemeld, waarbij gevaarlijke stoffen zijn vrijgekomen. Dat is aanmerkelijk minder dan de top in 2003, maar substantieel hoger dan in de jaren voor 2002 (10–15 per jaar).

Samenwerking in het toezicht

In het jaarverslag wordt ingegaan op de versterking in de samenwerking in het toezicht, zowel met de Rijksinspectiediensten als met de andere toezichthouders. Naar mijn mening is op dat punt goede vooruitgang geboekt.

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. P. H. Donner